

Dravstvo: Ljubljana, Puciničeva ulica 3.
Telefon št. 41-22 41-23 41-24

Iskrarica: Ljubljana, Puciničeva ulica 5.
Telefon št. 41-25 41-26

Podružnica: Novo mesto, Ljubljanska cesta 42
Ljubljana, Ljubljanske pokrajine, ob potu
Čekovnem zavodu št. 17.44, v stali kraji
Italije, Servizi, c. 10, 11-1119

ZNEMEN: ZANEMEN: v letu 1943
Italije in nemškega

Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Iskrarica: Ljubljana, Puciničeva ulica 5.
Telefon št. 41-25 41-26

Podružnica: Novo mesto, Ljubljanska cesta 42
Ljubljana, Ljubljanske pokrajine, ob potu
Čekovnem zavodu št. 17.44, v stali kraji
Italije, Servizi, c. 10, 11-1119

ZNEMEN: ZANEMEN: v letu 1943
Italije in nemškega

Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Nuovi successi della caccia

15 velivoli nemici distrutti — 2110 prigionieri e considerevole bottino di guerra sul fronte tunisino

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 4 marzo 1943-XXI il seguente bollettino di guerra n. 1013:

Le opposte aviazioni sono state molto attive nel cielo tunisino. Due pattuglie di nostri cacciatori, attaccate audacemente da due forti formazioni avversarie, abbatterono tre «Curtiss». Un quarto, danneggiato, atterrava nelle nostre linee.

Altri undici velivoli venivano distrutti dalla caccia germanica e uno dalle batterie contro-aeree.

Dal 26 febbraio al 3 marzo, le truppe

dell'Asse hanno complessivamente preso 2110 prigionieri ed hanno distrutto o catturato 18 carri armati, 50 automezzi blindati, 36 cannoni.

Nel pomeriggio di ieri quadrimotori nemici lanciavano bombe su Messina. Alcuni feriti.

Nel cielo di Pozzallo caccia britannici si sono scontrati con cacciatori germanici: due «Spittfire» venivano abbattuti e cadevano uno presso San Pieri (Scicli) ed il secondo in mare a sud di Pozzallo. Un pilota è stato catturato.

Novi uspehi lovcev

15 sovražnih letal uničenih — 2110 ujetnikov in znaten vajni plen na tuniškem bojišču

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 4. marca naslednje 1013. vojno poročilo:

Letalstvo z obeh strani je bilo delavno v zračni nad Tuniso. Dve eskadri naših lovcev, ki sta ju smelo napadli dve močni sovražni skupini, sta sestrelili 3 letala tipa «Curtiss». Četrto letalo je poškodovano; pristalo na naših bojnih črtah.

Nadljudnih 11 letal so uničili nemški lovci, eno pa protiletalske baterije.

Od 26. februarja do 3. marca so osune čete skupno ujeli 2110 ujetnikov in uničile ali zaplenile 18 tankov, 50 oklopnih voz in 36 topov.

Včerajšnji popoldne so sovražni štirimotorni bombniki metali bombe na Messina. Nekaj ljudi je bilo ranjenih.

V zraku nad Pozzallom so se britanski lovci spopadli z nemškimi lovci. Dve letali tipa «Spittfire» sta bili sestreljeni in eno padlo na zemljo v bližini San Pieri (Scicli), drugo pa v morje južno od Pozzalla. En pilot je bil ujet.

Velikodušen dar Banke di Napoli

Neapelj, 3. marca. s. Generalni direktor Banca di Napoli je obiskal prefekta in mu izročil drugo nakazilo v višini 500.000 lir za prizadete ob letalskih napadih. Ekse. Vaccari se je lepo zahvalil Ekse. Frignaniju za novi velikodušen dar ter je določil 100.000 lir za zavetišče, ki je že sprejelo prizadete žrtve letalskih napadov.

Vladar na zadušnici za vojvodom D'Aosta

Spominske svečanosti po vsej Italiji

Rim, 3. marca. s. Davi ob 9. je bila v Kr. cerkvi sv. Sudaria ob vzvišeni navzočnosti Vel. Kralja in Cesarja opravljena maša zadušnica za pokojnega V. vojvodo D'Aosta. Navzoči so bili Ekse. državni podtajnik v predsedništvu ministrskega sveta kot zastopnik Vlade, ekselence in vitez reda sv. Annunziata in cesetni Kraljevi dvor.

rektorija PNF, minister Kraljeve hiše, guverner prefekti, zvezni taniki in najbolj ugledne osebnosti naroda v vojni, nadalje veleposlaniki in drugi odličniki. Prišli so tudi diplomatski zastopniki vseh držav trojnega pakta. Častno službo so imeli oddečki policije Italijanske Afrike v gala-uniformah. Na častnih sedežih pod veliko sliko junaka so bili tajniki Stranke Vidusoni, minister za Italijansko Afriko Feruzzi, predsednik zavoda za Italijansko Afriko Fani in podpredsednik Rossetti.

Po pozdravu Kralju Cesarju in Duceju je uradni govornik Carlo Scorza podtajnik PNF z globokimi besedami o častni vojni lik junaka vzvišene prince Savojske hiše poveljčujoč najčistejši simbol in najvišji žrtev vojvode D'Aosta.

Nemogoča omejitev podmorniške nevarnosti

Angleži priznavajo, da niso kos podmornicam Osi

Lizbona, 3. marca. s. Lordski zbornica se je zopet bavila z vprašanjem podmorniške nevarnosti, ki se zdi od dneva do dneva bolj težko rešljivo. Lord Winsten ni dejal, da so se metode s katerimi skuša admiralštvo preprečiti podmorniško nevarnost, popolnoma izjavile, temveč je izjavil da je samo uporaba ameriških ladij omogočila »začasen izhod iz skrepce«.

V Angliji so obroki vedno manjši, je nadaljeval, in vsak teden zahteva morje na stoletni življenj mornarjev podmorniške sile Osi pa vedno naraste in je treba računati, da najmanj dve novi podmornici nadomestita vsa ko potopljena podmornica. Brez smisla so poziski premagati podmorniško nevarnost z gradnjo večje tonazne površinskih ednic, kakor jih sovražnik potopi, kajti sari način konvojev se je popolnoma izjavilo sprito moderne napadalne taktike.

Lord Winsten je nato dejal, da je bil Churchill prebrano optimističen v svojih računih in da je po njegovem mnenju edina resnična pot povečanje brzine trgovskih ladij. Ta način obrambe naj bi se prouči tudi za spremljevalne edince izmed katerih mnoge ob slabem vremenu zaostajajo za konvoji, namesto da bi jih spremljale.

»Manchester Guardian« piše o žalostnih okoliščinah angleškoameriških konvojev zaradi nevarnosti podmornic Osi in poudarja izjavo mornariškega ministra Knox, ki je izjavil da je podmorniški položaj »malo stabilen«. List piše, da je ta izjava tolažba v tem smislu, da izgube ne naraščajo položaj pa je nevarno nastal kajti izgube so strašno visoke. Z naraščanjem števila podmornic, ki se ne potapljajo tako naglo, kakor se grade se položaj lahko v vsakem trenutku še poslabša.

Spolzka pot Rooseveltove politike

Svarilni glasovi pred zavajanjem ameriškega prebivalstva v komunistične vede

Lizbona, 3. marca. s. Nasprotujoča si mnenja ameriških politikov o komunizmu v Rusiji so privlela West Brocka Peglerja, da je v listu »Philadelphia Enquirer« objavil nekatera dejstva Dne 1. decembra 1939 je Roosevelt ožigal Sovjetsko zvezo, piše Pegler kot napadalno državo, ki je napadla Finsko. Obdobje je tedaj sovjetsko politiko da je kršila človeško pravo. Naslednjega dne je Roosevelt zahteval, naj ameriški tisk neka bojkotirajo Rusijo. Ukinitelj naj bi dobave vojnih potrebščin napadali državi, ki bombardira iz zraka stvaritve civilizacije.

v ameriških vladnih krogih skoraj enako kakor v angleških Državni podtajnik Welles je svojčas izjavil, da je verska svoboda prva in najbolj osnovna pravica narodov. Sovjetska zveza je to pravico svojim narodom odrekla. Za ameriški narod so torej doktrine komunistične diktature nesprejemljive.

Ob koncu ugotavlja pisec trpko, da imajo kljub protikomunističnim izjavam danes v Ameriki več kredita ljudje komunističnega stremjenja kakor lojalni Američani.

Racijoniranje živil v Ameriki

Buenos Aires, 3. marca. s. Iz Washingtona poročajo, da bo s 1. aprilom v vsej Ameriki racijonirana potrošnja mesa, olja in gospodinjstskih masčob.

Imenovanja v španski generaliteti

Madrid, 3. marca. s. Pod predsedstvom generala Franca se je sestel ministrski svet in sklenal o nekaterih vrašanjih, ki se tičejo predvsem ministrstva za vojsko. Bivši poveljnik Sinje divizije divizijski general Munoz Grande je bil imenovan za šefa vojaškega kabineta generala Franca. Namesto divizijskega generala Moscarda, junaškega branilca Alcazarja, ki prevzema funkcijo generalnega kapitana za Katalonijo. Divizijski general Garcia Escanz je bil imenovan za generalnega kapitana na Kanarskih otokih, divizijski general Martin Alfonso je bil pa potrjen v funkciji generalnega direktorja vojaških formacij. Letalski minister divizijski general Viron in generalni kapitan Valledillo Solchaga sta bila imenovana za generalna poročnika.

Nemške čete zopet zavzele Slavjansk

Sovjetska oklopna armada južno od Harkova obkoljena — Odbiti sovražnikovi napadi severnozapadno od Orla

Iz Hitlerjevoga glavnega štapa, 4. marca. Vrhovni poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

V južnem delu vzhodne fronte sta dež in blato močno zavirala bojno delovanje. Nemški protinapad pa napreduje kljub težavnim vremenskim in terenskimi razmeram dalje.

Na fronti, ki je šir ka 250 km, stojijo naše civilje ob srednjem in zgornjem Doncu. Mesto Slavjansk je bilo zavzeto v naskoku. Sovražni oddelek, ki je bil odrezan od čela za fronto, je bil zapleten v borbo in razkropljen.

Glavni del 3. svetjske oklopne armade je bil na področju južno od Harkova obkoljen in skuša zman pobegniti v vse smeri.

Huili obrambni boji na področju severno-zapadno od Kurska so se tudi včeraj nadaljevali.

Ni vi in v več zaporednih valovih izvedeni sovjetski napadi na prostoru severno-zapadno od Orla so bili zavrnjeni s hudimi izgubami sovražnikov.

Na severni tuniški fronti je včeraj sovražnik zman napadal novo pridobljene postojanke. V b rba zadnjega tedna je bilo v severni Tuniziji privečeno 2110 ujetnikov ter uničenih 63 oklopnih in oklopnih izvidnih sk voz ter 36 topov.

Pesemerni sovražnik vzmerniralovala letala so preletela včeraj, ne da bi metala bombe, severno Nemčijo. Pretoklo noč je angleško letalstvo napadlo zapadno in severno-zapadno nemško ozemlje, predvsem področje velikega Hamburga in okoliških občin, kjer je bila zaradi odvratnih ruš in h in zažgalnih b mb povzročena velika škoda in poslednji. Civilno prebivalstvo je imelo izgube. Nočni lovci in protiletalsko topništvo s konnega in morja je sestrelilo 14 večmot rni letal. Nadaljnje sovražno letalo je bilo podnevi sestreljeno ob norveški obali.

V noči na 4. marca je nemško letalstvo

obmetavalo z rušilnimi bombami težkega kalibra in več tisoč žgajlicami in mbami področje velikega Londona.

Nemška protiofenziva ob Doncu

Berlin, 3. marca. Prišlo je 'sti razlogi, ki so bili odločilni, da je nemško vrhovno poveljstvo izpraznilo mesto šče v Demjansk. sku, ki ga je sovražnik zman napadal 14 mesecev, so bili merodajni tudi za izpraznjenje mesta Rževa, ki jo je javilo včerajšnje nemško urad o p ročilo. Ime mesta Rževa je zelo znano in kjerkoli je s kolikaj vztrajnosti zasledoval razvoj borbe v Rusiji, bo vedel, kako ogorčeni boji se se bili za to mesto preteklo z mo. Nemci so Ržev osvojili v prvi fazi vojne. Ržev je nato postal en izmed izhodnih točk za ofenzivo proti Moskvi, ki se je ustavila zaradi neadekvatnega nastopa zimskega vremena 1. 1941/42, dasti se kazalo, da bo napad na sovjetsko prestolnico kmalu uspešno zaključen, ali pa, da bo Moskva popolnoma obkoljena.

Kasneje so Rusi ponovno skušali iztrgati sovražniku to izredno važno postojanko. V bojih prve zime je podvelj: sovjetsko poveljstvo proti Rževu mnogo hudih napadov. Veliki dverziki n pad je bil izvršen proti Rževu tudi v preteklem poletju, bil pa je brezuspešen in je Ruse stal mnogo tisoč vojakov ter velike množice uničenih voji in v z in letal. Na večji pritisk na ta vžen cilj so Rusi izvršili v začetku letošnj zime. Nemška poročila so po cele tedne govorila o Rževu in o njegovem področju kot o prizorišču besnih in krvavih bojev. Rusi so z izredno trdnostnostjo stremeli po zopetni osvoboditvi te utrdb, ki je predstavljala stalno gr žnjo proti Moskvi. Kasneje se je boj rekoliko poleg, dokler ni nastopil popoln mir na tem področju.

Kakor rečeno, Rusi niso dosegli ničesar in je bil Ržev le dokaz junaške nemške žilavosti, ki se je upirala prodiranju Stalinske vojske proti zapadu. K se je začelo nemško odmi kanje v srednjem in severnem odseku med drugo sovjet ko zimsko ofenzivo, je postal Ržev na srednjeveška točka nemške obrambne fronte. Njeg v strateški položaj je postajal kočljiv in neugoden, dočim z druge str a i utrdba ni imea več ene važnosti, ki bi opravičevala žrtve, ako bi hotelo nemško vrhovno p veljstvo za varno ceno obdržati to oporno točko. Izprazniti Ržev pa bi nasprotno p menilo skrajšanje fronte za izve t o število kilometrov, kar bi bilo večno zlosti zaradi preskrbe fronte. Zato so nemške čete dobile ukaz za postopno izpraznitev Rževa, ki je bila tudi v resnici izvršena na način, da je umik Nemcev stal prikrit Rusom prav do zadnjega trenutka.

S tem nečemo reči, da je izpraznitev oporišča, ki so ga Nemci toliko časa držali na severozapadu Moskve smatrali za uspeh nemške vojske. Zapustitev Rževa je s id nepriljetne nužnosti, čeprav ne bo imela velikega vpliva na razvoj operacij, ki se sedaj v teku. Razen tega poročajo, da se je izpraznitev Rževa izvedla v največjem redu in z najmanjšo izgubo ljudstva in vojnega blaga. Izvršila se je natanko tako kakor izpraznitev Demjanjka. Rusi so opazili nemški odmi k šele tedaj, ko na izpraznjenem področju ni bilo drugih čet razen nem. skih zaščitnic in ko je glavnina nemške rževske posadke bila že zaseda na ve postojanke.

Trenutno izgubo Rževa pa so popolnoma zagradiili novi uspehi nemške protiofenzive v južnem odseku, ki je bil d: srede februarja najbolj ogr žen od orjaške sovjetske protiofenzive. V tem odseku nemška vojska zopet osvaja obširna področja, ki so padla Rusom v roke v teku orjškega sp pada. Nemške čete so dosegle tudi Do ec na tolg fronti in po zadnjih poročilih se udarni oddečki SS in vojske zopet vzp stavili nekoliko moščiše na vzhodnem bregu. V skla du s tem sovjetskim porazom je tudi sicer sk r mno zho šenje položaja b rbe severno-zapadno od Harkova. V teku je silovita re-

akcija Nemcev. Zdi se, da sovražna ofenziva ni samo ustavljena, marveč so Nemci napravili nekoliko taktičnih vree gl boko za hrbtom sovjetskih postojank. Zaradi tega je prišla v g banje cela bojna črta na zapadu od Harkova do Kurska in je ruski pritisk zadnjih dni znatno popustil. Tudi ruski sunek v smeri proti Kijevu je postal neuspeh velikega obsega in se prav lahko primerja s porazom, ki so ga Stalinsve vojske doživle, ko so hotelo »osvoboditi« deške k tino, ki je danes bolj ka kor kdaj, koli potrebna ruskemu vojnemu gospodarstvu.

Ugočne vesti prihajajo tudi s fronte ob Mosku, ki jo sovražne sile napadajo na nekoliko točkah brez vsakega uspeha. Na zapadnem Kavkazu, kjer drže nemško-rumunske čete važno točišče, se je pokazal takisto ustail. Omenjeno točišče se zelo drogreno za operacije v bližji boi čnosti.

V splošnem se lahko reče, da je žarišče sovjetske ofenzive sedaj na področju južno-zapadno od Orla, kjer so represtani boji z menjajočo se vjno srečo. M rda t boji ne bodo dolgo trajali z enako silovitostjo, kajti tudi v srednji Rusiji nastopa pomlad. (Il Pico lo.)

Budimpešta, 3. marca. s. Z zmagovito nemško protiofenzivo v južnem odseku vzhodne fronte, piše general Merka v »Pester Lloyd«, se znatno ojašje izvedba obrambnega načrta za ustajevanje fronte. Nemška protiofenziva se je pričela z uničenjem sovjetske oklopne armade pod poveljstvom generala Popova na področju vzhodno od Dnjepropetrovska in z uničenjem sovjetskega 4. gardnega armadnega zbora ter 7. konjeniške divizije južnozhodno od Stalina. Nemsko poveljstvo je z uvoa dokazalo svojo izredno strateško sposobnost, ko je napadlo sovražnika, ko je bil najgloblje prodl v nemške črte, ter mu z neprimerni v m moštstvom odrezalo zveze z glavnino sovjetskih sil. Ta uspeh je bil trkoj povečan z napadom pri Izjumu z obeh strani na 120 km široki fronti. Nemške diviz je so prepodile rdeče, ki so zasedli Kramatorskajo in Krasnoarmejsk ter obvladale sovjetske rezerve, ki so prišle ostankom oklopne armade Popova na pomoč. Sovjetske izgube, ki so jih zadale sovražniku nem ke divizije v protinapadih, so izredno hude. S to zmagovito ofenzivo, zaključuje general Merka, so nemške čete zagotovile stabilizacijo fronte in ustvarile pogoje za obnovo splošne ofenzive.

Ogromne sovjetske izgube pri Demjansk

Berlin, 4. marca. s. O pomenu postojanke Demjanske glede obsežnega obrambnega načrta, ki ga je pripravilo nemško poveljstvo, da bi izvršilo koristno skrajšanje bojišča, se doznajajo iz pooblaščenega vira nekatere zanimive podrobnosti: Spčetika ni bilo na tem področju nič, kar bi se moglo označiti kot trdnjava ali vsaj enostavna postojanka. Tako ni bilo utrdb zaklonišč ali vsaj pokritih rofov. Pri temperaturi, ki je često padla na 35 do 40 stopinj pod ničlo, so morali nemški pionirji zgraditi skromne okope v zemljo, ki je bila zamrznjena, in pogosto uporabljati dinamit, da bi odstranili zamrznjeno zemljo. Istčasno pa so se morali braniti proti neprestanim in silovitim napadom sovražnika, ki mu je šlo predvsem za to, da bi se Nemci ne mogli tu utrditi in dokončati obrambnih del raznih vrst. V prvih mesecih je bilo treba postojanko Demjansk, kakor je bila na hitro zgrajena, oskrbovati skoro izključno po zračni poti. Ni moglo preštetih prigr od junašev in hrabrosti, ki jih je bilo mogoče zabeležiti zlasti v teh prvih mesecih, kakor pripominjato v tukašnih krogih. Eden izmed nešteti primerov je primer posadke

majhne prednje postojanke Purstinka, ki se je junaško žrtvovala, da bi zaustavila pot sovjetskim množicam, ki so odločno napredovale proti Demjansk. Borba je postala posebno silovita in zadobila dramatičen značaj, ko je sovražnik pri neki akciji v zaledju uporabil zbor padalcev, kakih 6000 mož, z namenom, da bi nemške postojanke napadel za hrbtom. Nemskim četam je tedaj ostala samo ena kopna zveza, pa še na to je sovjetsko topništvo stalno bruhalo svoj ogenj, da bi po vsej sili preprečilo prehod Nemcev preko reke Lovat. Tedaj so sovjetske čete z osredotočenimi napadi skušale doseči odločilen preboj nemških bojnih črt, vendar jim to ni uspelo zaradi silovitih protinapadov nemških planinskih in grenadierskih čet. Vendar boljševiki niso popustili in po nekaj dneh odmora so zopet začeli besne napade v upanju, da bodo pregazili nemško postojanko, ki se je raztezala kak h 100 km v smeri proti vzhodu. Potem, ko je ta klin, ki je bil globoko zabit v ruske bojne črte, vztrajal proti vsem sovražnim napadom, ki so se vrstili v 14 mesecih, in potem, ko je trdnjava Demjansk izvršila svojo nalogo, stalno odbijajoč sovjetske udarne sile, se je nemško poveljstvo v okviru određenih načrtov za skrajšanje bojne črte odločilo, da to postojanko opusti.

Številke, ki jih na pooblaščenem mestu dajejo glede boljševiških izgub v odseku pri Demjanku, so naslednje: Od 8. januarja 1. 1942. so nemške čete ujeli 17.275 ujetnikov, zaplenile pa 1261 tankov, 416 topov vseh kalibrov, 3100 metalcev bomb ter številne strojinice in tobovske granate. Boljševiki so skupno pustili na terenu 54.000 mrtvih.

Novi španski pristovoljci

Madrid, 4. marca. s. Iz San Sebastiana je odpotval v Nemčijo nov kontingent 1390 prostovoljcev »Sinje divizije«. Odhod je nudil priliko za navdušene patriotske manifestacije in protikomunistične demonstracije, je prebivalstva, ki se je zbralo na postaji.

Cinična londonska priznanja o napadu na Berlin

Stockholm, 3. marca. s. »Aftonbladet« poroča iz Londona, da v tamkašnjih vojaških krogih komentirajo nedavno bombardiranje Berlina. Javno se priznava da je bil napad namenoma usmerjen proti središču nemškega glavnega mesta, ter se cinično dodaja, da je razlikovanje med vojaškimi in nevojaškimi objekti premagano pojmovanje in da o tem ni treba več niti govoriti. S tem Angleži priznavajo, da bombardiranje ni »melo drugega namena kot vplivati na civilno prebivalstvo. Glede povzročenega razdejanja se samo na splošno izjavlja, da je škoda najhujše vel ka, če se upošteva, koliko bomb je bilo na mesto odvrženih. Izgubo 19 bombnikov, ki je bila uradno priznana v angleški vojni poročilih, pa smatrajo za prehuo in strokovnjaki op: zarjajo, da bi bombardiranje, če bi se nadaljevalo s tolikim odstotkom rušenih letal, končno postala katastrofalna za angleško letalstvo.

Berlin, 3. marca. s. Po vseh iz pooblaščenega vira se je število nrtvih o prilik zadnjega silovitega britanskega letalskega napada na Berlin dvignilo, kolikor je doselej ugotovljeno, na 191, število ranjenih pa na 268. V posameznih delih prestolnice je na stanovjskih hišah in javnih poslopih ugotovljena škoka znatna. Dve zaklonišči za starše in tri bolnišnice, ki smo jih navedli včeraj, so bili popolnoma uničeni. Angleških letal je bilo sestreljenih 21.

Naročite se na romane Dobre knjige!

Nova japonska akcija proti Avstraliji

Močan japonski konvoj na poti proti Novi Gvineji

Saigon, 3. marca. V nasprotju z zmešanim vpitjem ameriških voditeljev, admiralov in generalov je v zapadnem Pacifiku doležen močan japonski konvoj, medtem ko mornariški minister Knox proglašuje, da bo Amerika poskrbela, da Japonska nikoli več ne bo imela mornarice, potem ko jo bo ameriška mornarica uničila. Ameriški admiral Nitz, premaganec iz Pearl Harborja, trdi, da je ameriška mornarica pripravljena zavzeti v naskoku postojanke, s katerih bo mogla potem brez nadaljnjega strahovito in uničevalno napasti središče japonske industrije. General Mac Arthur premaganec s Filipinov dela peklenski trud in na vse vetrove proglašuje, da pripravljajo Japonsko silovit napad na Avstralijo. Njegova izvidniška letala so menda ugotovila, da so Japonci izredno utrli vsa svoja pomorska, letalska in druga oporišča na polotoku Timorja in Salomonovih otocih, ki v polkrogu zapira severno obalo Avstralije. Znatno naj bi bile ojačene tudi japonske posadke na severnovzhodni Novi Gvineji, tako da je Avstralija tik pred nevarnostjo, da bo napadena. Avstralski vojni minister se pridružuje zboru tih kričavcev in vpije, da gre za življenje ali smrt Avstralije.

Ni mogoče razumeti tega paničnega vala, ko Knox z vso gotovostjo trdi, da bo Japonska vojna mornarica uničena, ameriški admiral Nitz pa zagotavlja, da lahko napade in uniči industrijska središča Japonske. Izkoriščajoč zmedo zahteva Ameriške nove oporne točke na zapadni Samoi. Ministrski predsednik Nove Zelandije Fraser ne prikriva svojega ogorčenja sprčo ogromnega teka Amerike in misli, da bo lahko preprečil nevarnost s klci na »Drustvo narodov«, ki je svoj čas poveljalo Novi Zelandiji mandat na dobrih delom Samoe. Tudi ta apel je mrtvo rojen stvor in eno izmed elips izrabljajoč živčne vojne na Pacifiku.

Saigah, 4. marca. Po uradnem poročilu, ki je bilo izdano v Melbourne, se doznava, da so opazili močan japonski konvoj, ki plove v smeri proti severni obali Nove Gvineje. V konvoju je 14 ladij. Izvidniška letala so ga prvič opazila v bližini Talasee. Ta vest je povzročila v Avstraliji, kakor se je zvedelo iz raznih poročil, veliko vznemirjenost tako v vojaških krogih kakor v javnosti. Zato je bil Mac Arthur prisljen izdati o tem posebno poročilo.

To poročilo ne potrjuje le navedenega dejstva, temveč navaja obenem nekaj podrobnosti, ki so le še povečale splošno vznemirjenost. Poročilo namreč pravi med drugim: »Naše izvidniško letalstvo je v zadnjih tednih poročalo o stalnem in naraščajočem ojačevanju vseh vrst japonskih oboroženih sil na otokih, ki obdajajo severno polovico Avstralije. Zdi se, da so v raznih okoliščinah glavne napore v pripravi na tem bojišču. Zbiranje tako velikih oboroženih sil nakazuje, da se sovražnik v tem obdobju pripravlja.«

Avstralski se seveda vprašujejo, na kaj se sovražnik pripravlja, za osredotočen napad na avstralsko celino? V uradnih krogih tega očitno ne izključujejo. Ako pomislimo na slavošpeve, ki so jih še pred kratkim peli zaradi doživetih uspehov na Guadalcanaru in pri Buni, si je lahko predstavljati, da je splošna potrtost tem večja.

Po zasedbi Bune in po odhodu Japoncev z Guadalcanara so se namreč Avstralski smatrali za zavarovane pred sleherno nevarnostjo. Pripravljali so jim, da so oborožene sile Mac Arthura poglone države vzhajajočega solca z vseh bližnjih oporišč, s katerih bi bilo mogoče celo tvegati napad na Nizozemsko vzhodno Indijo. Seveda so istočasno zmožali, da so se Japonci izkrcali na drugih krajih na Novi Gvineji in da so tako zelo koristno nadomestili izgubo Bune, saj so otok še bolj trdno zasedli.

Glede na vse to si lahko mislimo, kakšno je sedaj razpoloženje Avstralcov sprčo objave o stiskanju japonskih kileš okrog Avstralije. Pričakovati je celo, da bo predsednik Curtin glede na splošno razburjenje govoril, da javnost nekoliko pomiri.

Komentarji pooblaščenih krogov se medtem strinjajo v tem, da Japonci zlahka osvedočujejo velike oborožene sile, ker razpolagajo z visoko tonazno prevoznimi brodovi, ki ga nasprotno Američani ta trenutke nimajo.

Iz Tokija se doznava, da so Angliji priletalskem napadu na birmansko ozemlje severno od Akjaba, ki je bil izvršen dne 28. februarja, izmed 15 napadajočih letal tipa »Hurricane« izgubili 7, ki so jih sestrelili japonski lovci, ne da bi sami utrpeli kake izgube.

Iz Tokija se nadalje doznava, da je še politično-vojaškega urada japonskega vojnega ministrstva general Sato izjavil v poslanski zbornici, da bodo japonske oborožene sile storile vse, kar bo mogoče, da popolnoma in v najkrajšem času izločijo iz Velike vzhodne Azije komunizem. Izločitev komunizma na Kitajskem, kakor je dejal general Sato, bo izvršena v tesnem sodelovanju s kitajsko nacionalno vlado. Borečih se kitajskih komunističnih sil je okrog pol milijona ali morda 600.000 mož in japonska vojska se unčuje te sile brez usmiljenja. Borba japonskih oboroženih sil na Kitajskem pa ni naperjena samo proti komunističnim četam, temveč tudi proti komunističnim organizacijam in celicam, ki delujejo zlasti na severnem Kitajskem, kakor je bilo mogoče ugotoviti. Sato je zaključil svoja izjavljanja z ugotovitvijo, da protikomunistična akcija na Kitajskem stalno napreduje in narašča. (Stampa Sera)

Za neodvisnost vseh narodov vzhodne Azije

Nanking, 2. marca. S. Propagandni minister narodne Kitajske Ling Pošeng je izjavil, da bi odstranitev angleške sile v Indiji pomenila tudi odstranitev največjega napadnega oporišča proti Aziji. Minister je pozval vse narode v Aziji, naj se združijo v enotno fronto proti Angliji, ki izkorišča Indijo in uporablja njeno ozemlje kot vojaško oporišče ter s tem ogroža in razširja svoje izkoriščanje tudi nasproti ostalim azijskim narodom. Neodvisnost Indije bi pomenila zopetno vzpostavitev Kitajske in na pretek vseh vzhodne Azije. Ob zaključku je minister izrazil upanje, da se bo vsa Indija zedinila, da doseže svojo neodvisnost in s tem neodvisnost vseh narodov vzhodne Azije.

Vedno večji spori v sovražnem taboru

Anglosasi izdajajo Evropo boljševizmu

Berlin, 3. marca. s. Politično-diplomatska korespondenca se še bavi z ekspanzijskimi naklepi Rusije ter poudarja, da je Stalin s prvotnega zadržanja v popolnem molku znanj pričel podajati izjave, ki kažejo njegove namene za odočnost. Poljska in Jugoslavija sta do zlat državi, na kateri je Sovjetska zveza obrnila svoje pohlepne poglede in s tem povzročila takojšnji in imagninarni vladami teh držav spore glede bodoče razmejitve, postavljajoč kot glavni pogoj za zopetni nastanek teh držav njih temeljni prijateljstvo z ruskim narodom in ostalimi narodi Sovjetske zveze.

Kaj dejansko pomeni to zadržanje, nadaljuje politično-diplomatska korespondenca, ni tajnost za nikogar. Posebno zanimivo pa je zadržanje angleške in ameriške vlade do ruskih stremiljenj. Glede Poljske sicer zatrjuje, da jima je obnova teh držav več, vendar označuje v Londonu in Washingtonu sedanji trenutke za »neprimerne«, da bi že zdaj govorili o državnih mejah. V Londonu in Washingtonu nečjejo torej zavzeti stališča v sporu med fantastično vlado in Rusijo.

Ta precej nagli način spravi se iz zadroge, pripominja politično-diplomatska korespondenca, kaže predvsem, da se London in Washington ne moreta odkrito postaviti proti načrtom zavezništva Sovjetske zveze, drugič pa porjuje, da onstran Rokavskega preliva nameravajo vztrajati v stari egoistični igri žrtvovanja obstoja drugega za rešitev lastnega obstoja, posebno če upoštevamo ponovna ameriška in angleška zatrevanja glede neolozljivosti nujnosti, da je treba že zdaj misliti na novo ureditev sveta po sedanji vojni. S tem se prikazuje v novi luči borba, zaključuje politično-diplomatska korespondenca, ki jo vodijo sile Ost, združene z najboljšimi silami Evrope, proti boljševizmu in proti plutokraciji Angliji, ki še danes nemoteno lahko nadaljuje izdajstvo našega kontinenta.

Monakovo, 4. marca. s. Münchener Neueste Nachrichten« pišejo o veliki angleški sadreži glede na poljsko-sovjetski spor ob vzhodnih mejah te nesrečne države, pri čemer opozarja list, kako daleč je že od 3. septembra 1939, ko je London ob napovedi vojne Nemčiji skušal zbuditi vtis, kakor da hoče zaščititi evropske narode. Stalin je sedaj brutalno dal razumeti generalu Sikorskemu, da ni nikdar jamčil in da tudi ne namerava jamčiti za meje Poljske ter da naj kar opusti nadaljnja tipanja v tem pogledu, kakor tudi v pogledu polidružega milijona Poljakov, ki so bili tedaj internirani v Rusiji.

London, nadaljuje list, je zlasti vznemirljen zaradi tega razvoja dogodkov, ne toliko zaradi usole Poljske same, kolikor zaradi brutalnega tona, s katerim so bile izjave znamenite »atlantske karte« izpostavljene javnemu zasramovanju. Poljska končno razume, da jo je Anglija prodala Moskvi.

Finska se bo borila do uničenja boljševizma

Helsinki, 2. marca. s. V uradnih krogih poudarjajo, da je morala Finska za ohranitev svoje neodvisnosti in integralnosti dvakrat zagrabiti za orožje v obrambi proti veliki boljševiški nevarnosti, ki namerava uničiti staro evropsko čmiko. V tej krizski vojni je Finska žrtvovala vedno svoje najboljše žive sile in njeni hrabri sinovi so žrtvovali svoje življenje ter se bodo še naprej borili, dokler nevarnost boljševiške ekspanzije in gospodstva ne bo korenito izginila.

Helsinki, 3. marca. s. Predsednik republike Rytty je povelil sestavo nove valne Valnu Hakkiadi, dosedanjemu predsedniku poslanske zbornice, pripadajočemu socialno-demokratski stranki.

Atentat na norveško električno centralo

Rim, 2. marca. s. V Riukanu na Norveškem je bil izvršen atentat z dinamitom na važno hidroelektrično centralo. Atentat so izvedli trije neznanči, ki so jih v soboto videli v bližini objekta in ki so bili oblečeni v angleške uniforme, govorili pa so norveški.

Komisarijatski odposlanec pri Glasbeni matci

Visoki komisar je na mesto dr. Atilije Budrovicha imenoval za komisarijatskega odposlanca pri Glasbeni Matici v Ljubljani prof. Mateja Nardellijsa.

Po Ribbentropovem obisku v Rimu

Berlin, 3. marca. s. Nedavni razgovori med Ducejem in nemškimi zunanjimi ministrom se vedno živo odmevajo v tujakšnih političnih krogih in v tisku. Berlinski dnevnik zlasti podčrtava važnost dogodka v tej fazi titanske borbe sil ost. Poglavarja obeh držav sta pred svetom pribila svojo železno neporušljivo vojno da bosta korakala skupaj tesno združena to zmagovitega konca. »Deutsche Allgemeine Zeitung«, ki povzema na splošno mnenja ostalih nemških glasil trdi, da tvorita obe veliki sili nepremagljivo oviro za razširjenje boljševizma v Evropi. Italija in Nemčija, piše »Nationalzeitung« sta trdno prepičani, da bosta italijanski in nemški narod skupno z zavezniškimi narodi korakala proti zmagi, kakor korakata drug ob drugem v tej hudobni terimatski potni samo en cilj, ne da bi se pustila vplivati ob priložnosti neizbežnih uspehov, ki v ostalem samo utrjujejo voljo do zmage in ojačujejo borbena duha.

Biološki položaj Sovjetske zveze

Kadar kol' so v zadnjih letih objavljali statistične pregledje o gibanju prebivalstva v raznih državah, je bilo izredno težko povedati nekaj pozitivnega o takšnem gibanju na ozemlju Sovjetske unije. Kakor v drugih paragrafih, tako so Rusi tudi o tej stvari molčali ter niso objavili nobenih števil za zunanji svet. V zadnjem času je izdal Friedrich Burdörfer v založbi Kurta Vornwackela v Heidelbergu knjigo o navedenju porodov. V svoji knjigi obravnava pisec tudi ljudsko gibanje v Sovjetski uniji ter prihaja do zaključka, da so vsi podatki, ki so na razpolago, samo d. mnevn.

L. 1913 je prišlo v Rusiji na 1000 prebivalcev 42 porodov letno. L. 1933 je število porodov padlo od 42 na 35. Lahko sklepamo, da se je odstotek porodov v naslednjem desetletju zopet skrčil, in sicer v razmerju, ki je tem bolj občutno, ker se je v isti dobi povečalo število smrtnih primerov. V dobi prve petletke od l. 1928. do 1933. so imeli v Rusiji na 1000 prebivalcev 23 porodov letno, v dobi druge petletke od leta 1933. do 1938. pa je prišlo komaj 17 porodov na 1000 prebivalcev.

Ce vzamemo v poštev celokupno prebivalstvo Sovjetske unije, vidimo, da je imela Sovjetska zveza v l. 1925—1928 še ogromen prirastek 3.7 milijonov ljudi na leto. Takrat je torej imela Rusija desetkrat več narasčaja kakor Nemčija. V dobi prve petletke se je prebivalstvo Sovjetske unije verjetno pomnožilo za 11.4 milijone duš ali za 2.3 milijona prebivalcev letno. V dobi druge petletke, t. j. od l. 1933 do 1938 pa je znašal prirastek v celoti 3.3 milijonov ali povprečno 0.7 milijona na leto. To, pravi pisec, že ni bilo več v tako strašni opreki z Nemčijo, kajti razmerje se je skoro izenačilo. Smemo računati z dejstvom, da se je letni prirastek sovjetskega prebivalstva od 24.5 na 1000 ljudi v letnem povprečju 1927—1928 skrčil na 4.1 od tisoča v letnem povprečju 1933—1938. V Nemčiji je znašal prirastek l. 1939 na 1000 ljudi 7.9. Tudi ljudsko število iz l. 1939 v Sovjetski uniji potrjuje, da je namesto prejšnjega ljudskega prirastka nastopil nekakšen zastoj. Takrat je imela Sovjetska unija po sovjetskih podatkih, ki jih ni mogoče dalje kontrolirati, 170 milijonov prebivalcev. Velik pomen ima v gibanju prebivalstva Sovjetske unije zakon iz meseca 1917 na podlagi katerega je bilo dovoljeno odnamljanje človeškega plodu. To je bil eden najmočnejših in najbolj krvavih eksperimentov na telesu človeštva, pravi Burdörfer. Pregled o številu porodov in odnamljivosti plodov v Moskvi kaže, da je l. 1926 od 44 nosečih žensk samo 30 mater rodilo otroka medtem ko jih je 14 odpravilo telesni plod. L. 1931 pa je od 64 nosečih mater v Moskvi rodilo samo 7 mater, medtem ko se je 37 žensk poslužilo pravice za odpravo plodu.

To metoda nas seveda ne smejo pravičiti, da bi z njo imeli razumno »vzdrževanje« ruskega ljudstva. Še danes tli v ruskih mesah tako velika sila za razmnoževanje da si vlača lahko dovoljuje takšne eksperimente, ne da bi z njo povzročila vidno škodo. Ovrnoma nevarnost za Evropo, ki jo v množični Sovjetske unije tli v tem, pravi Burdörfer, da so srednji in mlajši letniki Sovjetske unije še nenevarno številni. Od prebivalstva Sovjetske unije je bilo torej 63 odstotkov torej skoro dvotretjina prebivalstva, pod 30 letom. To je važna posebno zavezanost, ker se v Evropi istočasno vrši proces starnanja, katerega znanost je leta in leta s skrbjo opazuje. V Nemčiji je na primer samo 48 odst. ljudi pod 30 letom starosti, v Veliki Britaniji samo 44 odst.

Šesti roman DK bo izšel sredi marca

V tej novi knjigi, s katero bo zaključila svoje druge četrtletje, bo zbirka »Dobra knjiga« nudila čitateljem zanimivi in napeti roman znamenitega danskega pisatelja H. P. Jacobsena:

„BORBA Z BOGOVI“

Roman se dogaja pred 3500 leti, ko se je na Egejskih otokih začela razvijati prva civilizacija na evropskih tleh. Njegova vsebina je nepretrgana veriga dramatično opetih dogodkov, ki jih je pisatelj nazival tako mojstrsko, da bo čitatelj rad ponovno posegel po knjigi in jo vedno na novo z užitekbral.

Ko te dni obnavljate naročnino na naše liste, se naročite tudi na romane DK, da si zagotovite njih nabavo po nižjih cenah.

Gospodarstvo

Proizvodnja in potrošnja žganja in likerjev

Smatrajč za potrebno, da se omejitja proizvodnja in potrošnja žganih pijač in likerjev je Visoki komisar za Ljubljanski pokrajinski svet izdal naredbo s predpisi o proizvodnji in potrošnji žganih pijač in likerjev, ki je objavljena v »Službenem listu« 3. t. m. in je na dan objave stopila v veljavo. Člen 1. določa, da je za proizvodnjo žganih pijač (včevši žganje), spirita in likerjev (včevši konjak in rum) in likerjskih izvlečkov potrebna predhodna dovoljenje Visokega komisariata, s katero se za vsakega posameznega proizvajalca, včevši osebo iz naslednjega odstavka, določijo količine posameznih proizvodov, ki se smejo izdelovati, in surovin, ki naj se pri tem uporabljajo. V prošnjah, ki jih je za vsako izdelavo vložiti pri finančnem ravnanstvu Visokega komisariata, je treba natančno navesti kakovost in količino surovin, ki jih namerava proizvajalec pri tem uporabiti.

Prijava naprav za destilacijo lastnega pridelka

Lastniki destilacijskih naprav, ki so imeli po doslej veljavnih predpisih pravico destilirati surovine svojega pridelka, morajo da bi uporabljali destilirane proizvode za svojo rabo brez plačila davka, prijaviti te priprave krajevno pristojnemu oddelku finančnega komisariata, najpozneje 1. aprila, ko stopi ta naredba v veljavo (do 2. aprila). Prijava mora vsebovati: a) natančne podatke prijavitelja, a) natančni popis vsake priprave in kraja, kjer je priprava namenjena ali shranjena, c) proizvajalno zmogljivost te priprave, d) finančne kontrole pregleda na kraju samem priprave, jih zapečatiti in jih tako postaviti pod svoje nadzorstvo in evidenco.

Prepoved prodaje

Člen 3. določa, da brez posebne predhodne dovolitve Visokega komisariata ne smejo proizvajalci in trgovci v členu 1. navedenih predmetov ne prodajati, ne dobavljati. Pred uveljavljanjem te naredbe sklenjene kumpanijske pogodbe se smatrajo za razveljavljene, razen če se nanašajo na dobave, za katere je bila na prodajalčev ali kupčev prošnjo že izdana dovolitev v smislu čl. 6. te naredbe.

Prepovedujeta se prodaja izdelkov iz čl. 1. občinstvu in potrošnja v hotelih, penzijah, kavarnah, restavracijah in v vseh gostinskih obratih, kakor tudi v točilnicah, menzah in zasebnih krožkih.

Zapora zalog

Vsi v čl. 1. te naredbe navedeni proizvođači, ki jih imajo ob uveljavljanju te naredbe proizvajalci trgovci na debelo trgovci na drobno, gostinski obrati, točilnice, menze, in zasebni krožki na zalogi, se postavljajo pod zaporo in na razpolago Visokemu komisariatu. Imetniki so dolžni sestaviti nadroben inventar zalog in ga v 15 dneh od uveljavljanja naredbe (do 17. t. m.) predložiti v treh primerkih Pokrajinskemu korporacijskemu svetu. Glede zalog

Pobiranje doklade za Pokrajinski korporacijski svet

Visoki komisar za Ljubljanski pokrajinski svet, kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XXI št. 291, gled na zakon z dne 2. julija 1930 o odmerjanju in pobiranju dokladov na neposredni davek za Trgovsko, industrijsko in obrtno zbornice glede na svojo naredbo z dne 2. maja 1942-XXI št. 123 in smatrajč za potrebno, da se zagotove Pokrajinskemu korporacijskemu svetu gnotna sredstva odreja:

Člen 1. Točka 1. § 1. zakona z dne 2. julija 1930 o odmerjanju in pobiranju dokladov na neposredni davek za Trgovsko, industrijsko in obrtno zbornice se nadomestuje tak le:

»1. Pokrajinski korporacijski svet v Ljubljani poskrbi za kritje tistih stroškov, ki jih ne more kriti z dohodki iz lastne imovine s takimi, z dohodki iz doklade na pridobitno (osnovni in dopolnilni davek) in z družbeni davek (osnovni in dopolnilni davek).«

Člen 2. Vse druge določbe zakona z dne 2. julija 1930 o odmerjanju in pobiranju dokladov na neposredni davek za Trgovsko, industrijsko in obrtno zbornice se nadomestuje tak le:

Člen 3. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljanski pokrajinski svet.

Ljubljana, dne 19. februarja 1943-XXI. Visoki komisar za Ljubljanski pokrajinski svet:

Emilio Grazioli

Gospodarske vesti

— Zasedanje italijansko-nemškega trgovskega odbora. V Rimu je bilo te dni pod predsedstvom poslanika Gianninija in nemškega p. s. i. a. C. di. us. kratko zasedanje italijansko-nemškega trgovskega odbora za urejanje gospodarskih razmer med obema državama. Na tem zasedanju so rešili vrsto tekočih vprašanj. Predvsem so bili sporni sklepi za olajšanje in pospeševanje plačilnega prometa.

— Manganova ruda iz Bukovine za Italijo. Rumunska vlada je izdala zakon o izkoriščanju rudnika manganove rude v Bukovini, ki je last rumunskega pravoslavne verskega zaklada. Razpoložljiva letna proizvodnja 9.000 ton manganove rude bo prodana Italiji po ceni 2200 levov za tona. Doslej je bila manganova ruda iz tega rudnika v Nemčijo, ki pa ima sedaj za svoje potrebe na razpolago tudi druge vrste zlasti v Ukrajini, tako da je celotna proizvodnja v Rumuniji rezervirana za potrebe Italije.

— Nemško-turški trgovski promet. Na obnem zboru turške trgovske zbornice za Nemčijo v Berlinu, ki obstaja že 15 let, je generalni tajnik zbornice dr. Turguđ poudaril velik obseg, ki ga je dosegel trgovski promet med obema državama. Delež Nemčije v turškem trgovinskem prometu je dosegel skoro 50%. Za razvoj trgovinskega prometa ima zbornica velike zasluge.

— Iz trgovskega registra. Pri tvrdki »Maras« tvornici pete, družbi z o. z. v likvidaciji v Borovnici, je vstan sklep izrednega obnega zbora, s katerim se razveljavlja sklep o razdrožitvi in likvidaciji izbrisi se likvidator Joško Majaron. Pri tvrdki tovarna zaves »Stora« d. d. v št. Vidu nad Ljubljano so vpisane spremembe družbenih pravil, ki jih je odobril

zunaj ljubljanske občine, se prijava lahko vložijo preko občine. En primerik inventarnega seznama s prevzemnim potrdilom Pokrajinskega korporacijskega sveta oziroma občinskega urada, se prijavitelju vrne v dokaz, da je izpolnil obveznost iz tega odstavka. Zgoraj omejena tudi proizvajalec, ki se po uveljavljanju te naredbe izdela ali uvozi.

Dovolitve za proizvodnjo in prodajo

Člen 6. določa, da sme dovolitve iz Člena 1. in 3. za proizvodnjo ali prodajo in dobavo izdati Visoki komisar: a) za izvoz, b) za dobavo oboroženim silam na podlagi redne naročilnice pristojnih ministrstev, c) za izdelke določene za zdravilne namene, d) za izdelke, določene za posebej pooblaščenega uležalnega shranila, ki so pod nadzorstvom organov finančnega ravnanstva, e) za drugačno potrošnjo nego je navedena pod črko b) tega člena v posebnih primerih, ko bi se to spoznalo za potrebno.

Proizvajalci in trgovci na debelo morajo voditi sprti dopolnjevan prejemni in oddajni vpisnik, ki ga pred uporabo potrdi Pokrajinski prehranjevalni urad in v katerega vpíšejo na prejemni strani proizvode, ki so jih inventarizirali in ki bi jih še izdelali ali pridobili pozneje, na oddajni strani pa proizvode, ki bi jih dobavljali na podlagi dovolitve Visokega komisariata.

Določbe te naredbe ne veljajo za zdravilne specialitete, ki vsebujejo alkohol.

Kazenske določbe

Kdor krši določbe te naredbe, se kaznuje, če ni dejanje huje kaznivo, po upravnem oblastvu prve stopnje in po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XXI št. 8 z zaporo do 2 mesecev in v denarju do 5000 lir. Blago se vselej zapleni in se poleg tega lahko odredi začasi, v hujših primerih pa tudi trajni odvzem obrtne ali trgovinske pravice.

Pobiranje doklade

Glede na zakon z dne 2. julija 1930 o odmerjanju in pobiranju dokladov na neposredni davek za Trgovsko, industrijsko in obrtno zbornice in glede na svojo naredbo o ustanovitvi Pokrajinskega korporacijskega sveta z dne 2. maja 1942-XXI št. 123, je Visoki komisar izdal naredbo o pobiranju dokladov na neposredni davek za Pokrajinski korporacijski svet v Ljubljani.

Prva točka § 1. zakona z dne 2. julija 1930 o pobiranju dokladov za Trgovsko, industrijsko in obrtno zbornice se nadomestuje takole: Pokrajinski korporacijski svet v Ljubljani poskrbi za kritje tistih stroškov, ki jih ne more kriti z dohodki iz lastne imovine in s takimi, z dohodki iz doklade na pridobitno (osnovni in dopolnilni davek) in z družbeni davek (osnovni in dopolnilni davek).

Vse druge določbe zakona z dne 2. julija 1930 o odmerjanju in pobiranju dokladov na neposredni davek za Trgovsko, industrijsko in obrtno zbornice se nadomestuje takole: Pokrajinski korporacijski svet v Ljubljani poskrbi za kritje tistih stroškov, ki jih ne more kriti z dohodki iz lastne imovine in s takimi, z dohodki iz doklade na pridobitno (osnovni in dopolnilni davek) in z družbeni davek (osnovni in dopolnilni davek).

Vse druge določbe zakona z dne 2. julija 1930 o odmerjanju in pobiranju dokladov na neposredni davek za Trgovsko, industrijsko in obrtno zbornice se nadomestuje takole: Pokrajinski korporacijski svet v Ljubljani poskrbi za kritje tistih stroškov, ki jih ne more kriti z dohodki iz lastne imovine in s takimi, z dohodki iz doklade na pridobitno (osnovni in dopolnilni davek) in z družbeni davek (osnovni in dopolnilni davek).

Visoki komisariat. Besedilo firme je odsej: Fabbrica tendine »Stora« S. A. a Ljubljana. — Tovarna zaves »Stora« d. d. v Ljubljani. Družba sme v vsej kraljevini prevzemati agenturo in komisarijske posle, snovati tovarne, prodajalne in skladišča, umenovati že obstoječa podjetja ali se pri njih udeleževati ter v zvezi s svojimi posli kupovati in prodajati nepremičnine. Glavna zrna 380.000 lir in je razdeljena na 8000 delnic po 47.50 lire, glasečih se na ime. Vpisani je član upravnega sveta dr. Albin Šnajd, odvetnik v Ljubljani.

— Oskrba Španije s kovinami. Voditelj Španskega vrhovnega sveta za rudo je te dni podal zanimivo izjavo o preskrbi Španije z različnimi važnimi kovinami. Španija je prišla v rasti meri izkoriščati železo kromove in nikljeve rude in je zlasti povečala proizvodnjo manganove rude. V pogledu feromangana in ferocilija krije v celoti svojo potrebo. V teku so dela za izkoriščanje molibdena in vanadijeve rude. Tudi proizvodnja volframa se je naglo povečala. Prav tako je računati z nadaljnjim povečanjem proizvodnje bakra cinka in azbesta.

— Ukrajine ameriške omejitve glede proizvodnje pšenice. Še lani so v Ameriki z zaskrbljenostjo poročali, da je prirednja letina rekordni pridelek 26 in pol milijona ton pšenice, medtem ko znaša letna potrošnja 19 milijonov ton in je bilo računati, da se bodo nepredane rezerve povečale za 7 in pol milijona ton. Zato je tembolj presenetljivo ukrajine omejitve za proizvodnjo pšenice. Kakor zatrjujejo je bil ta ukrep izdan, ker so se rezerve navzile rekordni proizvodnji škrofa. Mnogo ladijskih pošiljk pšenice so potopile nemške podmornice. Neposredni povod za omejitve pa je ta, da hočejo na ta način preprečiti divjanje cen pšenice.

— Racionaliziranje konzerv v Zedinjenih državah. Iz New Yorka poročajo o velikem vznemirjenju ki ga je povzročilo racionaliziranje konzerv. Kakor je znano, se nikjer na svetu ne troši toliko živil v konzervah kakor v Zedinjenih državah. Zaradi pomanjkanja kositrja, ki ga ni mogoče več uvažati z Malezijskega polotoka, so sedaj potrebne znatne omejitve v proizvodnji konzerv. Ameriške gospodinjice prirejajo kosila in večerje pogosto izključno iz konzerv, zato je razumljivo vznemirjenje, ki je nastopil, ko je bila 22. februarja za en teden ustavljena prodaja konzerv, s 1. marcem pa je stopilo v veljavo racionaliziranje po sistemu točk. Za vsako osebo je na mesec na razpolago 48 točk, vendar se računa že za eno normalno konzervo paradiznikove meze 16 točk in bo lahko vsak potrošnik na mesec kupil največ 4 do 6 konzervnih skodelic. Dan pred zaporom so se pred trgovinami pojavile dolge vrste kupcev, ki so se skušali založiti s konzervami še pred zaporom. Proti večeru so bile vse zaloge v detajlnih trgovinah razprodane.

Kupujte svoje potrebščine pri naših oglaševalcih!

KULTURNI PREGLED

Disertacija M. Schaffera o Gellertu

Ljubljana, 4. marca.

Danes je bil promoviran na naši univerzi za doktorja filozofije tukajšnji evangeličanski pastor g. Michael Schaffer, in sicer na podlagi inavguralne disertacije »Gellertovo socialno gledanje na života«. G. dr. Schaffer je študiral v Ljubljani germanistiko (ordinarij prof. dr. Jakob Kelemen) in njegovo disertacijo, ki sega tudi na področje filozofije, sta poleg prof. dr. Kelemena odobrila še prof. dr. France Veber in univ. docent dr. Anton Ocvrk. Izvleček iz obsežne disertacije je izšel v srbsko-hrvatskem tekstu v brošuri na 32 straneh in obsega uvod v celoti, dalje prvo in delno drugo, podlaga prikaza, medtem ko so v celotni disertaciji obdelani Gellertovi socialni nazori v sedmih daljših, obilno dokumentiranih poglavjih.

Novi doktor ljubljanske univerze si je izbral za poseben predmet svojega znanstvenega proučevanja delo nekega slavnega nemškega pesnika, pisatelja in moralista Christiana Fürchtegotta Gellerta (1715—1769). Gellert je bil sredi 18. stoletja na univerzi v Lipskem učitelj za poezijo in pozneje tudi za moralo. Izdal je med drugim v tistem času znamenite, v mnoge jezike prevedene »Fabeln und Erzählungen«; dalje »Geistliche Oden und Lieder«, »Moralische Vorlesungen«, roman »Leben der schwedischen Gräfin von G.« in več veselejših Njegova didaktično-moralistična poezija je že zelo oddaljena današnjemu pojmovanju poetičnega; njegove gledališke igre imajo komaj še kak pomen le kot dokumenti tedanjega stanja, ki kažejo razvojno smer nemške dramske, ter seveda močno obdelane pred velikino Lessingovega dramskega izraza. Zato bi Gellertovo slovensko delo — v ostalem že zadosti obdelano in literarno-zgodovinsko oceneno — ravnoglo z literarne strani zanimati samo še ožji krog proučevalcev duhovnega življenja Nemčije v 18. stoletju. Toda pastor Michael Schaffer je iz Gellertovega dela izločil tiste ideje in moralne sestavine, ki so prav v današnjem času posebno aktualne, in jih je podvrnil vestnemu znanstvenemu raziskovanju v metodični primerjavi z drugimi sodasnimi pojavi te vrste. Posvetil se je namreč proučevanju Gellertovih socialnih nazorov, njegovega socialnega etosa in je tako približal mišljenje tega nemškega protestantskega pesnika etika, moralista in sodobnika evropskega prosvetljenkega gibanja naši sodobnosti z njeno žgočo aktualno problematiko novega socialnega etosa in reda.

V uvodu svoje inavguralne disertacije pravi dr. Michael Schaffer, da je »zaradi popolnega spoznanja bistva tega pesnika potrebno premeriti njegovo delo predvsem s socialnim merilom« in da »s takim proučevanjem Gellerta dobiva njegovo delo tudi sodoben značaj, ker je socialno vprašanje prav danes eno najvažnejših«. To je razširilo poglede na Gellertovo delo od čisto germanistične strani na idejno področje, s tem pa na področje filozofije. A tudi tu se je pisec disertacije omejil na tisto plat, ki je najbližja njegovi duhovniški funkciji: s svojo znanstveno razpravo je obdelal Gellertove poglede na socialno vprašanje z etične strani. Pokazal je, koliko je sodoobdelal pri oblikovanju Gellertovih socialnih nazorov njegovo čustvovanje, v čemer se avtor zbirke »Geistliche Oden und Lieder« kaže kot eden prvih predstavitev duhovnega gibanja nove čustvenosti v nemški literaturi 18. stoletja. Ker pa izvira vse njegovo duhovno življenje iz globoke pobožnosti, so socialna čustva poseben spiritus movens Gellertovega delovanja kot človeka in pisatelja. Njegova etika ni zgolj splošna filozofska etika, marveč je izrazito krščansko-evangeljskega značaja in tako zastopa zavestno in z neomajno doslednostjo.

Avtor ljubljanske inavguralne disertacije o Gellertu se po določitvi obsega, značaja in poglavitne problematike svoje teze bavi z Gellertovimi predhodniki (pictisti s Spenerjem, filozofa Thomasius in Wolff), prikazuje tedanje težnje po nravnem in socialnem zboljanju, omenja vpliv Richardsonovih moralno-socialnih romanov in francoskih struj z Montesquieuom, Voltairom in Rousseauom. V prvem poglavju natipenega izvlečka ugotavlja korenine Gellertovega socialnega etosa v vezanosti človeka na Boga in v Kristusovem nauku in vzoru. Zaradi tega se Gellert v vsem t. sn. oklepa sv. pisma in v zanimivi obliki odklanja Rousseaua ter postavlja pokornost božji volji za temelj vseh socialnih dolžnosti. Dr. Schaffer kaže na vrsti odlomkov iz Gellertove poezije in proze, kako se je pri tem protestantskem pesniku in mislecu izoblikoval v marsičem nov, četudi versko utemeljen pojem človekovih socialnih dolžnosti. V nadaljnjem razglavlja njegove poglede na socialne in asocijalne nagone ter ugotavlja in označuje Gellertov model vzorno-socialnega človeka.

Ze iz teh izsledkov, ki so natipnjeni v objavljenem izvlečku, lahko posnemamo, da si je g. dr. Michael Schaffer izbral za svoje znanstveno proučevanje zanimiv predmet in da je odkril v predstavljatelju protestantske moralistično-didaktične poezije 18. stoletja pogumnega in močnega predhodnika današnjih teženj po socialni pravičnosti. Gellert pa je ta svoj družbeni vzor zakoreninil v metafizičnem, pa v evangeljskih zapovedih in zgledih ter v visokem etičnem imperativu, ki mu je dal Kant nekoliko pozneje dokončno filozofsko formulo: cijo in utemeljitev.

Mladinski spisi F. S. Finžgarja

Nova založba v Ljubljani je pravkar izdala v knjigi na 360 straneh zadnji, 12. zvezek zbranih spisov pisatelja F. S. Finžgarja.

Svoje zbrano delo je pisatelj zaključil z mladinskimi spisi. V njih je še enkrat razgrnil svojo pot od prvih pisateljskih začetkov do zadnjega klenega mojstrstva. Nad vse značilen je njegov klasični uvod »Svojemu očetu«, posvetilo, ki ga naše slovo skoraj ne pozna, ne v načinu ne po vsebini. V njem ni postavil samo spomenika očetu, izvirnemu možu stare korenine, ampak je s prisrčno odkritostjo tudi razodel, odkod izhaja njegova osebnost, značaj in osnova njegovega dela: vse je ljudsko, jasno in zdravo, obrnjeno v pošten napredek, dobrotnost in človeško srečo.

Knjiga je razdeljena na tri bistvena poglavja: Za pridine in porede Student naj bo, Gospod Hudournik. Ta tri poglavja nam kažejo tudi tiste stopnje Finžgarjevega pisateljskega razvoja. V prvem razdelku so večnema šestna poučne zabodbe v slogu starejšega mladinskega pisanja, kjer se poučnost rada odeva v zgodbo in se ji

Kronika

* Smrt pomorskega graditelja. Iz Rima poročajo, da je umrl v izvrševanju svoje vojaške dolžnosti inž. Ludovico De Vito, mož, ki je dal mnogo pobud za gradnje morskih ladij. Pokojnik je obogatil italijansko pomorščico posebno z mnogimi zamisljimi hitrih motornih ladij. Ludovico De Vito je bil sin znanega pomorskega konstruktorja generala Eugenia De Vita ter nečak senatorja Roberta De Vita, ki je bil nekaj časa minister za pomorščice.

* Spominski dnevi v marecu. Marec je mesec raznih spominskih dni za italijanski narod. Na dan 10. marca je umrl v Pisi veliki buditelj Giuseppe Mazzini. Na dan 14. marca se je rodil kralj Umberto I., na dan 23. marca pa je kralj Karel Albert objavil vojno Avstriji s tem začel dobo osvobodilnih vojn za Italijo.

* Polverelljeva brzjavka slediskim novinarjem. Pokrajinski sindikat fašističnih novinarjev v Palermu je prejel od ministra za ljudsko kulturo Gaetana Polverelljevo brzjavko, v kateri jih minister bolni k nadaljnjemu delu ter jih pozdravlja, zagotavlja jim svoje simpatije.

* Proslava utemeljitelja italijanske ortopedije. V Bologni so imeli te dni na ortopedični kliniki zavola Rizzoli spominsko komemoracijo Alessandra Codivilla, utemeljitelja italijanske ortopedije, ki je umrl pred 31 leti. O Codivilli je predaval prof. Leonardo Martinotti.

* Obisk šolskih kuhinj. Nadzorniki GILL-a in vodje zveznega poveljstva stranke so pretekli dni brez predhodnega obvestila obiskali šolske kuhinje v Ljubljanski pokrajini. Doslej so obiskali kuhinje za šoloobvezne otroke v Kočevju, Ribnici, Logatcu, Črnomlju, Grosuplju, Metliki, Novem mestu, Trebnjem, Šmihelu pri Novem mestu in pri Devici Mar. v Polju.

* Smrt hčerke zaslužnega generala. V Rimu je umrla profesorica Feli Aubryjeva, hči slavnega admiralja, ki se je prvi izkrcal na afriških tleh v imenu Italije. Pokojnica je bila zadnjih šest let zaposlena kot tajnica v uradu ministrstva za ljudsko kulturo.

* Berlinska državna opera v Rimu. Te dni je obiskal italijansko prestolnico ansambl državne opere v Berlinu, ki je v rimski kraljevi operi vpriporil Wagnerjevo opero »Tristan in Isolde«. Tristana je pel tenorist Maks Lorenz, Isoldo Pavia Bucherjeva, režiral je Helnz Tietjen, dirigiral pa Robert Heger. Predstava je bila velik uspeh.

* S puško nad tatove mandarin. 20letni mehanik Vincenzo Cannella v Palermu se je podal na neki vrt, da bi si nakradel mandarin. Lastnik vrta ga je zasledil ter je v trenutni jezi sprožil puško ter tako obstrelil tat, da so ga z resnimi poškodbami odpeljali v bolnišnico.

* Tatvina dragocenega prstana. Pred tednom dni je vdova Angela Bolla pogrešila svoj dragoceni prstan z briljanti in rubini. Spomnila se je, da je pustila prstan v kuhinji na mizi, kjer ga pa ni več našla. Naznanila je tatvino policiji, dan po ovadbi pa so našli pred vrati vdovinega stanovanja izgubljeni prstan v majhnih škaticah. Tat, ki so mu bili gotovo že na sledu, se je najbrže zbal aretacije in je prstan prinesel nazaj.

* Tovorni avto v kavarni. Na Dunaju je nek tovorni avto, ki ga je hotel šofer zapeljati v stransko ulico, zadel v portal bližnje kavarne, razbil stekla in poškodoval vhod ter nekaj kavarniškega pohištva.

* 750 jaje v najdenem kovčgu. Na postaji v Pratu so našli železniški milničnik kovčeg brez gospodarja. Odprli so ga ter ugotovili, da se nahaja v njem 750 jajc, ki so jih zaplenili.

* Prijava čevljev, ki stanejo nad 160 lir. Ministrstvo za korporacije je obredilo popis biokiranih čevljev, katerih cena presega 160 lir. Gre seveda samo za čevlje s podplati iz usnja.

* Nesrečna smrt na lovu. 17letni Antonio De Cataldo iz Save pri Tarantu je odšel s svojim 33letnim stricem Giovanijem Brigante na lov. Na lovu pa se je zgodila nesreča, da je Brigante svojega nečaka obstrelil do smrti. Oblasti raziskujejo za-
devo.

Radio Ljubljana

PETEK, 5. MARCA 1943-XXI

7.30 Napevi in romance. — 8.00 Napoved časa. — Poročila v italijanski — 12.20 Plošče. — 12.30 Poročila v slovenski — 12.45 Komorna glasba. — 13.00 Napoved časa. — Poročila v italijanski — 13.10 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski — 13.12 Radijske pesmi — orkester pesmi vodi dirigent Angelini. — 13.45 Simfonična glasba. — 14.00 Poročila v italijanski — 14.10 Koncert Radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Šjanec. — Pisana glasba. — 15.00 Poročila v slovenski. — 17.00 Napoved časa. — Poročila v italijanski — 17.15 Operetna glasba. — 17.35 Godalni orkester vodi dirigent Angelo. — 19.00 »Govorimo italijansko« — poučuje prof. dr. Stanko Leben. — 19.30 Poročila v slovenski. — 19.45 Operna glasba. — 20.00 Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 20.15 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski. — 20.30 Simfonični koncert vodi dirigent Armando La Rosa Paroli. — V odmoru: predavanje v slovenski. — 22.00 Pisana glasba. — 22.05 Koncert vodi dirigent Pettinato. — 22.30 Pesmi in napevi. — 22.45 Poročila v italijanski.

dobro prilaga tudi domačinsko romantiko (Vrhenski ovcari). Najzanimivejši med temi mladostnimi spisi je »Gospod Lovro«; tu se v poveslni obliki in kratkih navodilih razvija cela domača mladinska vzgoja, nekaj Blaže in Nežica ali Stritarjev Gršci gospod. Slovestni zgodovinar pa bo ugotovil, da je »Gospod Lovro« nastal prej kakor Stritarjeva mladinska šola »Pod lipco« in je zato tem značilnejši: obenem je treba vedeti, da je bil ta gospod Lovro znameniti brezšiški župnik, saderejec narodni gospodar in politik Lovro Pintar. — Središče knjige je dišaka povesi »Student naj bo!« koe p'satellevega lastnega življenja, napisan v lehi njegove največje moči in oblikovane srečnosti. Ta lepa in živa podoba stare Ljubljane, tedanjega dišakega in družbenega življenja mladinske prekriva svoj vzgojni namen, pa iz nje vendarle jasno žutimo vsa tona razvoja, s katero pisatelj gleda na ljudi in razbira

* Josip Obel †. V Beogradu je 1. februarja po kratki bolezni umrl bivši trgovec in kavarnar v Mariboru g. Josip Obel. Rojen 5. III. 1865 v Laškem je po nedovršeni gimnaziji služboval v Italiji, Rusiji, Dalmaciji, kjer se je poročil, na Korščkem, v Slavoniji in se spet kot trgovec nastanil v Savinjski dolini. Bil je miren in skromen delavec, ki je pošteno mislil, delal in želel, ter se nesebično žrtvoval. Naj mu bo lahka domača grala; prijatelji ga ohranimo v prijetnem spominu.

* Strela je povzročila požar. Iz Ascolia poročajo, da je te dni divjala huda nevihta v Monte Prandonu. Grmelo je, kakor da se je približal sodni dan. Med drugim je treslo tudi v senik Magdalene Palestini. Strela je zanelila ogenj, ki je senik uničil do tal. Poestnica ima zaradi nesreče 60.000 lir škode.

* Usodna pomota mladenke. 19letna Margherita Mracovich iz Susse je tožila že več dni o silnih bolečinah v glavi. Hotela je bolečine pregnati z neko pijačo, pomota pa je namesto zdravlila izpila stekleničko strupa in je v strašnih bolečinah umrla v bolnišnici v Fiume.

* Dva brata umrla ob istem času. Iz Viareggia poročajo o smrti dveh bratov, Evgenia in Emilia Bonuccella, ki sta bila stara 73, odnosno 75 let. Čeprav nista živela skupaj, ju je smrt pobrala v kratkem prostoru nekaj ur. Pokojnika sta bila med najstarejšimi prebivalci Viareggia.

* Bik ga je nasadil na rogo. 44letni Artoda te Bonazza iz Ferrare je vodil mladega bika po cesti. Nenadoma se je žival zapodila v gonjača ter ga pritisnila k zidu in ga nasadila na rogo. Preden so žival ukrotili, je nesrečnik izkrmaval ter v bolnišnici umrl. Zapustil je ženo in 11 nepreskrbljenih otrok.

* Železniška nezgoda. Na postaji Albina pri Orbellu sta zašla med dva vlaka 70letni Tomaso Cerulli in 43letni Guglielmo Francini. Prvega je lokomotiva povzela do smrti, drugi pa je bil hudo ranjen, vendar pa je ostal pri življenju.

IZ LJUBLJANE

u— Novi g' bovi. Po kratki težki bolezni je umrl g. Rudolf Hrbjan, sodni oficijal v poklju. Pokojnik je bil v Ljubljani kakor v Belj Krajini, splošno znan, saj je dolga leta sodeloval pri raznih koristnih društvi. Imel je širok kr. g. prijateljev, ki so ga cenili kot prijetnega, odkritosrčnega družabnika in splošno kot značajnega moža. Pred dnevi je s'cer ved o čvrti in zdravi Hrbjan zbolel za pljučnico in ko so za mislili, da je krize premagana, je nepričakovano omahnil v vrta št. K. v nemu počitku ga bomo spomnili danes ob 15. iz kapele sv. Antona a. z. h. G. pe vdovi, gospe hčerki in ostalemu sorodstvu odkritosrčno soža je! — Po daljšem trpljenju je umrl v sv. j. najlepši dob. g. Tika škofiče. v a. spregno mesarja s Starega trga št. 7. Pokojnica je bila stajerska rojakinja in so imeli zaradi prijetne, odkritosrčne narave radi vsi, ki so jo poznali. Pred tedni je imela težko bolezen v glavi in je bila potrebna operacija, ki ji je s'cer prestala. Toda smrt jo je rešila nadaljnega trpljenja. Včeraj popoldne so prijatelji in znanci spremili pokojnico iz kapele sv. A. dreja na pokopališče k Sv. Kržu. — Nadežda je umrla gospa Amalija Jakšetova, ki jo bodo p. kopalj danes v Cerknici. — Svojem naše sožalje!

u— Zadnja p'ot g. župnika Janka Barleta je bila krasna in prisrčna počastitev vzornega dušnega pastirja. Ves šentjakobski okraj se je odel v žalne zastave ter je krpil svojega dragega župnika, ko je poudarjal na katehizmi v župni cerkvi, kjer je bila dopolnena tudi opravljena zadušnica. Popoldne se je pred šentjakobsko cerkvjo zbral ogromna množica pogrebcev iz vse Ljubljane. V cerkvi je opravil zadušne molitve g. knezoškof dr. Greg. rj. Rožman. Razvil se je žalni spreved, kakršnega šentjakobski okraj pač še dolgo leta ni videl. Za nasilcem križa je stopala šentjakobska mladina, nato so se uvrstle nabožne družbe sledile so nosilci večev, na mrtvaškem vozu pa je p. čval in sam venec, spleten iz smrečja. Za sorodniki se je uvrstil velik zbor ljubljanske duhovščine z g. knezoškofom in član' stolnega kapitla. Potem so se uvrstili premožni ljubljani, ki so bili župnikovi ožji znanci ali »delavci« iz prejšnjih let, ali pa samo njegovi skromni častili. Sledila je še dolga vrsta ljubljanskega ženstva. Vso pot skozi Ljubljano je župnika spremljala tudi gost spalir, kondukt je vodil g. stol' kanonik dr. K'inar s tremi duhovniki. Zadržani p'evci so zapeli v cerkvi in ob grobu. Župnik Janko Barle je bil vse življenje skromen in nesebičen iskal ni ne časti ne slave. Toda poslednja počastitev je bila vsakomur dostojna njegove plemenitosti. Naj mu bo lahak počitek!

u— Promocija evangeljskega pastirja. V četrtek ob 12. uri se je izvršila v rektoriji s'bi na univerzi promocija tukajšnjega pastirja g. Michaela Schaffera za doktorja filozofije. Svečanemu aktu so prisostvovali številni znanci in znanke novega doktorja. Promocijo so izvršili rektor dr. M. Koz, dekan filozof. fakultete dr. Sturm in kot promotor profesor germanistike dr. Jakob Kelemen. Naše čestitke!

u— Z Abrahamom se je srečal g. Jože Štrukelj, lastnik tvrdke »Radiovale« v Dalmatinski ulici. Jublani je pristen Ljubljancin že mnogo let aktiven član raznih trgovaških ustanov ter vodi član sindikata trgovcev z radijskimi aparaty, ki volj nam svojo ugledno tvrdko že 15 let. Gospodu Štruklju čestitamo ob tako pomembnem dvoletnem jubileju in mu želimo da bi zdrav

njihove obraze v igri življenja. Franceli in Jaka sta dve pršrni in zdrav mladiki, izruvani iz domače prsti in prestavljeni v zapušeno mestno ozračje, kjer si morata najti sonca in tal. — V Gospodu Hudourniku stop končno pred nas modrijan, ki se je umaknil mestnim sencam in uživa skromno prostost sredi gorskega sveta. V tem ciklu zgradbe se človek približa največji prijatelji življenja — božji naravi. I. skuša dometi in si iz nje nabira modrosti »Hudournikova miška«. »Hudournikova polha dva« pa tudi posamezna poglavja o Ljku so biseri življnih povesti, globoko doživljene in domatne prirede in življenja. Zadnji zvezek Finžgarjevih spisov je tedaj lep zaključek zbranega dela prirodnega konca začasne drve. Zdale doku. mantarnega Finžgarjevega mislotelevanja.

K značaju in pomenu Zbranih spisov F. S. Finžgarja se nameravamo še vrniti z obširnejšim poročilom.

Preparativi per la partenza di nostri Mas da una base mediterranea — Priprave na odhod italijanskih MAS iz nekega sredozemskega oporišča

in zadovoljen dočakal še več podobnih obletnih.

u— Sijaj, sijaj sonce!.. V sredo smo imeli še toplejše vreme kakor prejšnja dva dneva. To je bil že pravi majski dan. Živo srebrje se je namreč povzpelo na 19.2 st. C. Mnogi so se sprehajali brez površnikov, Ljubljancem so pa v splošnem že odložile težjo zimsko opravo in oblekle pomladne kostume. V parkih je p. n. sprehajalec in klop so skoraj vedno zasedene. Delo po vrtovih in njahv n. prejuje. Kakor nam sporočajo z Dolenjskega, je že ves teden zelo živahno tudi p. vinogradih. Včeraj jutraj smo zabeležili 14 skop. C. Zjutraj je zavel svež veter, ki je nanovo predstavljal izražanje iz nebesni obok. Spet nam je toplo sijalo sonce.

u— Dedi, ki so jih napisali slavni skladatelji v p. n. n. ritmu, so na sporedu IX. simfon. koncerta, ki bo 8. t. m. v več. ki unio ski dvorani. Spored obsega naslednje točke: 1) Strauss: Pledigra k operi »Nepotipre; 2) Weber: P ziv na plos; 3) Rossini: Terantela; 4) Dvojak: Slovanski ples št. 8; 5) Ponchielli: Ples ur iz ope. »La Giocondia; 6) Richard Strauss: Valček iz opere »Kavalir z rožic; 7) Bernard: Ko; 8) Lehar: Zlato in srebro — valček. Vse točke b. izvajali veliki simfonični orkester pod vodstvom dirigenta Draga Maršiča ca. Z večer koncerta bo t. r. n. ob pol 7. uri zvečer. Konec pred 8. uro.

u— Žalni venci, poročni šopki, aranžmaji in cvetje. »KROZAA« cvetličarna

u— Vodstvo »Korepetitorija« vabi stare dijakev aronjnih, meščanskih in ljudskih šol, da jih vpišejo k nam, kjer jih dnevno pripravljamo iz vseh predmetov za naslednji dan. Za vsakega vodimo kontrolo o uspehu na š. li Posebni tečaj za privatne in razredne izpite! Honorar zmeren, revnejši popusti! Vp. vsaj danes ob 8—12 in 14—16, Korepetitorij, Mestni trg 17/L

u— 4. javna produkcija šole Glasbene Matice bo danes ob 17. uri v mali filharmonični dvorani. Iz klavirskega oddelka bodo nastopili gojenci: Golob Marjan, Perot Pavel, Karnovski Darja, Trinkaas Dušan, Rema Fedor, Klakocer Marica, Jamnik Olga in Vadal Metka, ki igrajo štiričrno, dalje Glažar Sonja, Kurent Staša, Jermol Zorica, Korenini Saša, Samec Janja, Vrbis Dado. Kral Edita, Jancž Marija, Miklavč Mirjam, Ahin Cvetka in Ganze R. sanda. Iz violinskega oddelka pa naslednji gojenci: Kušec Mirko, katerega spremlja na klavirju Kričej Drago, dalje Wohinz Mihel, ki ga spremlja Wohinz Marjanca, Grafenauer Svetoslava ob spremljevanju škerij Bože. Murgelj Karel ob spremljevanju prof. Bizjakove in Salvio Jan ob spremljevanju prof. Sanečeve. Podrobni spred je za razpolago v knjigarni Glasbene Matice. Opozarjamo, da bo začetek točno ob 17. uri. 5. javna produkcija bo jutri ob 17. v mali filharmonični dvorani.

u— Dodatne žilvske nakaznice za teta-ke za mesec marec bo mestni preskrbovalni urad začel deliti po številkah potrdil tako, da pridejo na vrsto v petek 5. t. m. številke 1 do 100, v soboto 6. t. m. številke 101 do 200, v ponedeljek 8. t. m. številke 201 do 300, v torek 9. t. m. številke 301 do 400, v sredo 10. t. m. številke 401 do 500, v četrtek 11. t. m. številke 501 do 600, v petek 12. t. m. številke 601 do 700, v soboto 13. t. m. številke 701 do 800, v ponedeljek 15. t. m. številke 801 do 900 in v torek 16. t. m. številke 901 do 1000. Od vrde 17. t. m. dalje bo mestni preskrbovalni urad sprejemal reklamacije. Opozarjamo, da bodo upravičenci dobili dodatne žilvske nakaznice samo s potrdilom in samo do 25 vsakega meseca, ko morajo biti nakaznice prevzete. Podlota morajo še isti mesec vrniti potrjene sezname št. III. Za ta namen morajo imeti vsak dan od 8 do 12. in od 15 do 18. ure v palači Bata. u— Dodatna enba št. 3.

u— Delovalce fotografске stroke vabimo da se udeležijo strokovnega sestanka, ki se bo vršil v nedeljo, dne 7. III. 1943 ob 9.30 uri dopoldne v prostorih Oddelka industrijskih delomalcv PDZ. Miklavčeva c. 22/1 (delavska zbornica). Na sestanku se bo obravnavalo vračanje uretne delovnih poveril delomalcv fotografске stroke in druge važne strokovne zadeve ter je v interesu vseh prizadetih da se sestanek in točno udeležijo.

u— Štettle, modistke in plaitite (delovalce) ki so članice Sindikata delomalcv oblikovne stroke vabimo na članski sestanek v nedeljo, dne 7. III. 1943 ob 10 uri v prostorih Oddelka industrijskih delomalcv Miklavčeva c. 22/1. Ker bo na sestanku tudi razprava o dodatnih nakaznicah, ki bodo izdane točno udeležbo. — Oddelci industrijskih delomalcv.

u— Zahvalni večer prireditelji Sindikat bližnih posilv v nedeljo, dne 7. marca t. l. ob 5. uri popoldne v dvorani Pokrajinske delavske zveze, Miklošičeva cesta 22. Spored: Medved: Ljubezen in pomlad; Mav: Od Svetga Peregrina; Miakar: Nevesta iz Amerike. Vabijo se vse služkinje in vsi drugi, da se te prireditve gotovo udeležijo. Za smeh je obilo preskrbljeno. Vstopnina znaša: sedeži 6, 5 in 4 lre, stojšče 2 lri. Predprodaja vstopnic eno uro pred predstavo v vestibulu pred dvorano. Čisti dobiček je namenjen za podporo onemoglim služkinjam.

u— Strojepisni tečaji — novi dnevi in večerni — (eno-, dvo- in trimesečni) prične 8. marca. Najuspešnejša desetpripna učna metoda. Specialna strojepisna šola: Največja moderna strojepisnica raznovrstni stroji. Učnina zmerna. Informacije in prijave dnevno tudi zvečer. — Zahtevate brezplačni prospekt: Trgovsko učilnico »Christofov učni zavod«, Domobranška 15.

Iz Hrvatske

Umri je Srećko Raffanelli. Po kratkem bolehanju je v Zagrebu umrl član gledališkega baleta Srećko Raffanelli. Po rodu je bil iz Spalata, kjer je tudi nastopil svojo gledališko kariero, od tod pa je leta 1941. prišel v Zagreb. Bil je nadarjen, mlad umetnik, ki je vse pregodaj odšel s pozornosti življenja.

Knjižna družba sv. Hieronima, ki vrši med Hrvati podobno poslanstvo kakor naša Družba sv. Mohorja, je te dni imela jubilejno skupščino. Bila je to 75. glavna skupščina, katere se je poleg drugih predstavnikov udeležil pokrovitelj nadškof dr. Stepinac. Družba tudi v sedanjih vojni pridno deluje in je izdala lani 18 novih knjig, poleg tega pa izdala 4 časopise. Skupno ima 211 strokovnikov.

Hrvatske pravoslavne cerkve, ki so obnovljene, odvijajo v raznih krajih, kjer biva pravoslavno prebivalstvo. Posebno svečana je bila otvoritev hrvatske pravoslavne cerkve v Iljašu, kamor so prišli predstavniki vlade, oblastev in vojske. Pravoslavni župnik Popović se je zahvalil hrvatski vladi in je rekel, da se z ustanovitvijo hrvatske pravoslavne cerkve ni z ničemer dotaknilo pravoslavlja in se služba božja z vsemi obredi vrši kakor prej. Nalaje so svečano odprli hrvatske pravoslavne cerkve v Zvorniku, Kosloku, Kalesiji in Srebrenici.

Delavsko ljudsko vseučilišče, prvo na Hrvatskem, je bilo ustanovljeno v Zagrebu. Predavanja so v dvorani Delavske zbornice. Prvi je predaval dr. Vladimir Ciolek o glavnih delih. Drugo predavanje 2. t. m. pa je imelo naslov: »Kmetiska borba Matija Gubec in Matija Ivančić«.

Poginikov dom na Bitovni planini bo zgradila sarajevska podružnica Hrvatskega planinskega društva.

Smrt Kristine Košutičeve. V petek jutraj je umrla v Zagrebu v starosti 82 let ga. Kristina Košutičeva, mati stare hrvatske književnice in urednice »Hrvatskega ženskoga lista« gospe Side Košutičeve. Po rodu je bila iz Radoboja v Hrvatskem. Za rojku in je bila v Zagrebu splošno znana.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Petek, 5. marca, ob 15: Kovarstvo in Ljubezen. Izven. Cene od 12 lir navzdol. Sobota, 6. marca, ob 17.30: Veliki moš. Red A. Nedelja, 7. marca, ob 14: Princenka in pastirček. Mladinska predstava. Izven. Cene od 12 lir navzdol. — Ob 17.30: Jasm. Izven. Cene od 20 lir navzdol.

L. Prener: »Veliki moš«. Komedijska v tresh dejanjih. Osebe: Vrhunec — Vl. Skrbinski, Praznikova — Starčeva, Praznik — Cesar, Nada — Rasbergerjeva, Zorin — Brezigar, Votlina — Peček, Moderad — Košta, Pivnik — P. Kovič, Volk — Lipah, Lisjak — Kosič, Modričan — Razaresen, Skaza — Bratina, Grajšek — Blaž, Mogočnik — Drenovec, Kresnik — Nakrst, Milka — Sanečnova, komisar — Gorinski. Režiser: M. Skrbinski.

OPERA

Petek, 5. marca: zaprt. Sobota, 6. marca, ob 17: Don Pasquale. Izven. Cene od 28 lir navzdol. Nedelja, 7. marca, ob 16: Zemlja smehljaja. Opereta. Izven. Cene od 28 lir navzdol. Ponedeljek, 8. marca: zaprt.

